

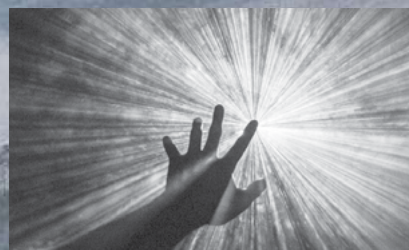
AKROPOLITANEC

— ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET —

TRDNOST NASPROTI
TEŽAVAM

SMRT IN OBSMRTNA
DOŽIVETJA

SADEŽ DREVEŠA
BANJAN

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

A person is sitting on the edge of a dark, rocky cliff, looking out towards a large, glowing blue planet in space. The planet has a bright, sun-like core and is surrounded by a hazy atmosphere. The scene is set against a dark, starry background.

SPLETNO PREDAVANJE OB SVETOVNEM DNEVU FILOZOFIJE

UMETNOST BITI SVOJ

**FILOZOFIJA IN PSIHOLOGIJA
ČLOVEŠKE DUŠE**

ČETRTEK, 19. 11. 2020, OB 19:00

**PREDAVANJE JE BREZPLAČNO
PRIJAVITE SE NA info@akropola.org**

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

NOVEMBER 2020 | ŠT. 62

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

01/25 11 487

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

02/620 32 40

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevajalka in lektorica: Klavdija Blažun

Grafična oblikovalka: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

- PSIHOLOGIJA: TRDNOST NASPROTI TEŽAVAM 5
- PSIHOLOGIJA: SMRT IN OBSMRTNA DOŽIVETJA 7
- ZGODBA: SADEŽ DREVESNA BANJAN 13

Na naslovnici:

Popotnik nad meglanim morjem,
Caspar David Friedrich, okoli 1818

B E S E D A

U R E D N I K A

Na podlagi lastnih družbenih izkušenj sem dobil občutek, da je v našem okolju smrt tabu tema, ena tistih tem, ki je ne smemo načeti, če ne želimo ljudi vznemirjati. Najraje bi nejevoljno odkimali z glavo in se ji brez besed izognili, smrt bi zanikali, kot da je ni.

Vendar se vsi razumsko zavedamo smrti in vemo, da ta neusmiljeno preži na vsakogar med nami. Kljub temu se obnašamo, kot da nas ne bo nikoli doletela ...

Tudi ko ji zremo v oči, o njej tako težko spregovorimo. Pri tem izhajam tudi iz osebnih izkušenj. Namreč ob pričakovanju na neizbežni sloves ljubih oseb o samem koncu nisem nikoli želel govoriti. V bistvu so to trenutki, ko se zdi vsaka beseda pregroba za prenos notranjega stanja, ki ni ne razveseljujoče in ne boleče. To so trenutki, ko govorijo le oči, ko med seboj komunicirata srca, bolj subtilno kot prej, brez vsega odvečnega ... In niti po prelomnem dogodku dejanskega konca nikoli nisem čutil, vsaj v svoji notranjosti ne. Bolj se mi dozdeva, da gre pri ločevanju oseb, ki so nam zelo blizu, prej za nekakšno odpravo na malo daljše potovanje.

Vendar to so le občutki ... Komu je danes mar zanje?

Meni je! Čeprav čislam zdrav razum pri ljudeh, se z vsakim preživetim letom vse bolj zavedam tudi pomembnosti in sporočilnosti pretanjenih, največkrat neopisljivih občutkov.

*

Vrnimo se k naši temi. Ne želim govoriti o strahu pred smrtjo, to je namreč naraven strah, ki se pojavi pred vsem neznanim. Želim izpostaviti prav zanikanje smrti, naj gre za nezavedno in trmasto odklanjanje ali rahločutno notranje nesprejemanje konca.

Lahko razumsko pristopimo k naši problematiki in ugotovimo, da je telo po svoji naravi minljivo. Tudi če sebe enačimo izključno s telesom in če je smrt telesa dokončna, je kljub temu naravna. Zakaj potem ne moremo sprejeti tega naravnega zakona, ki že milijone let skrbi za ohranitev ravnovesja? Zakaj ne moremo sprejeti naravnega toka stvari, tako kot sprejemamo veter, ki ima včasih obliko božajoče nežne in osvežilne sapice, drugič pa prirojni kot uničujoč orkan. Tako kot vpijamo toplo sonce in se nastavljamo kapljam hladnega, a poživljajočega dežja. Tako kot se

razveselimo svetlega, živahnega dneva in potopimo v temno, a krepčilno noč. Vsa navidezna dvojnost je le nujna sprememba stanja za ohranitev ravnovesja in življenja ... Zakaj v tem ne moremo videti lepote? Ta izjava se lahko zdi še tako morbidna, vendar dejansko ni. Tudi v smrti lahko vidimo lepoto, tudi v smrti lahko uzremo neustavljivo moč življenja.

Če pa k naši temi pristopimo upoštevajoč svoje nežnejše občutke, bi lahko rekli, da smrt zanikamo, zato ker v sebi vemo, da je ni, ker vemo, da resnični jaz ne umre skupaj s telesom, in da resnični odnosi niso samo fizični ter da lahko preživijo vso spremenljivost materialnega sveta.

*

Vprašanje smrti je izredno pomembno iz filozofskega in psihološkega stališča. Kajti kdor je imel obsmrtno izkušnjo ali resničnost smrti doživel prek bližnje osebe, ni ostal enak. Za vedno je spremenil svoj odnos do sebe in sveta.

Rekel bi celo, da je srečanje s smrtjo dejansko bolj poglobljeno srečanje z življenjem.

Kaj je dobro? Kaj slabo? Kdo smo mi, da bi sodili naravo in njene načrte? Ene stvari so nam lahko všeč, druge manj,

vendar kaže, da morajo vse enkrat stopiti na oder in ga v primernem trenutku tudi zapustiti. Nam preostane le, da z zaupanjem sprejmem delo modrega režiserja. To ni težko, kajti povsod, v vsakem trenutku, lahko vidimo lepoto njegovih stvaritev.

Morda to, kar danes v nevednosti obžalujem, v resici ni tako slabo. Morda v zakulisju ni tako močnih reflektorjev, a je tudi brez njih – ali prav brez njih – prijetno. Morda bolj sproščeno, še bolj družabno.

V vsakem primeru je odvečen naš strah, ker sedaj ne vidimo za zastore. Če gre za nadaljevanje, se stvari v svojem bistvu ne bodo veliko spremenile... Vendar zdaj smo tukaj, pod reflektorji. Kako bomo odigrali svojo trenutno vlogo, določa sprejem, ki ga bomo deležni, ko sestopimo z odra. Ni pomembno, katera vloga nam je bila dodeljena, ker prav vsaka je lahko častna. Pomembno je le, da jo dobro odigramo. In ne glede na to ali v svet zremo z očesom ali s srcem, vedno lahko v njem najdemo lepoto – v vsem, tudi v najtežjem ... Navsezadnje, še dobro, da se vse spreminja...

Andrej Praček, urednik

TRDNOST

NASPROTI TEŽAVAM

DELIA STEINBERG
GUZMÁN

Ko se je začelo leto 2020, še nismo vedeli, s kako težavnimi časi se bomo morali soočiti. Kmalu za tem je prišla pandemija, ki je vplivala na večino – če ne vse – države na svetu, in pokazala, da so tiste običajne vsakodnevne težave dejansko neobstoječe. Vsi smo človeška bitja, vsi smo ranljivi za bolezen in na vse nas vpliva bolečina.

Vsak dan s presenečenjem in paniko spremljamo število ljudi, ki jih je prizadel koronavirus, ter naraščajoče število smrti. Čeprav se velika večina pozdravi, je število tistih, ki življenje izgubijo, dih jemajoče. Tako visoko je, da včasih ne vidimo drugega kot številke, in pozabimo na bolečino tistih, ki so zapustili svet v osamljenosti bolnišnic ali drugih, še manj primernih prostorov, ter na žalost njihovih ljubljenih, ki se jim niso mogli približati, da bi se od njih poslovili.

Ne glede na to, koliko se o tem govori, pa ne vidimo neutrudne predanosti tistih, ki se neumorno trudijo reševati življenja in dvigovati duha tistih, ki se čutijo nezavarovane. To so pravi zgledi trdnosti.

Očitno je, da so to težki, predvsem pa posebni časi, ki preizkušajo naše notranje vrednote.

ZNATI TRPEDI NI LAHKO. A KJER JE TRDNOST, TRPLJENJE POSTANE VELIKA MOČ, KI SE JE NE ZAVEDAMO IN ZA KATERO NISMO VEDELI, DA JO LAHKO RAZVIJEMO.

Znati trpeti ni lahko. A kjer je trdnost, trpljenje postane velika moč, ki se je ne zavedamo in za katero nismo vedeli, da jo lahko razvijemo. Nekatere oblike trpljenja oplemenitijo. Pomislimo le na veliko število čudovitih umetniških del, ki so nastala pod vplivom bolečine. Obstajajo izrazi bolečine, ki nas ponesejo v višje sfere zavesti, in še bolj kot tolažbo zbujejo občutek neskončnosti, ki nam pomaga, da se zlijemo s celotnim univerzumom.

Vsak dan bi se morali srečati z lepoto, ki nam povrne dostojanstvo in nam omogoči, da se počutimo večje in boljše.

Za bolečino se skriva pomen, in čeprav smo ujeti v bolečini ter ne razumemo pomena življenja, bi se morali potruditi razumeti tiste vzroke, ki so globlji, ne le tistih, ki so očitni na prvi pogled. To globlje razumevanje nam bo pomagalo odkriti še druge vzroke, odgovore, ki na prvi pogled niso tako jasni, a zato niso nič manj resnični.

Vem, da je lahko govoriti, izrekati besede tolažbe ... Toda brez drugih intimnih in subtilnih načinov komunikacije nimamo druge izbire, kot da uporabimo prav besede. Če se spomnimo starodavnih učenj, tistih, ki jih je čas prekril z bolj površinskimi in nepomembnimi oblikami, bomo lahko obudili skrivnostni pomen, ki je skrit za besedami. Vsaka od njih vključuje koncept, idejo. In zven te besede bi moral biti dovolj, da se njen notranji pomen vrne k nam.

Priporočamo "trdnost", a ne vemo, kaj želimo s tem povedati. Ali trdnost pomeni prenašati bolečino, ne da bi to kdo opazil? Ali pomeni skrivati solze? Ali pomeni izražati hladnost, medtem ko od znotraj gorimo? Gre za apatijo in pomanjkanje čustev? Ali za zatekanje k agresiji, da bi dali prosto pot tistemu, česar ne moremo pokazati?

Na žalost imajo vse te oblike trdnosti kratek rok trajanja in slej ko prej spodbudijo grobe ter neprimerne izraze človeškega bitja. Ko se ti pokažejo, ne zaupamo več trdnosti niti drugim vrednotam, ki so ji lahko podobne.

Medtem ko čakamo, da besede pridobijo poseben pomen, verjamemo, da je trdnost neke vrste moč, ki potrebuje druge elemente, da to vrednoto dopolnijo in jo oživijo.

Prava trdnost potrebuje voljo, ki predstavlja nenehno vrednost, temelječo na naših načelih in tem, kar želimo početi v življenju. Gre za obliko poguma, ki ga stiska ne porazi, ampak ga, nasprotno, krepi, da postane močnejši in bolj izpopolnjen. Gre za zmožnost odločati se in prevzemanj odgovornost za svoje napake, da bi se lahko znova in znova vračali v življenje z obnovljeno željo po lastnem izboljšanju.

Prava trdnost potrebuje inteligenco, ne razuma. Inteligenca išče razloge za očitnim, sposobna je videnja prek tega, kar se kaže na prvi pogled, in v trenutku zobjame tisto, kar je skrito za vsako okoliščino, človekom, tudi za samim seboj.

Prava trdnost potrebuje ljubezen. Hladen in trd karakter ter slabo ravnanje z drugimi sta daleč od te vrednote.

Nasprotno je najmočnejši človek tisti, ki največ razume in največ ljubi, ki razume druge in ljubezen do sebe kaže z dajanjem priložnosti sebi, brez ponosa in nečimrnosti.

Prava trdnost potrebuje enost. Sami lahko naredimo veliko, a združeni v srcih s tistimi, s katerimi delimo življenja, lahko delamo skoraj čudeže. Enost nam daje moč, ki množi moč nas samih z milijoni, ki množi voljo, inteligenco in ljubezen.

Trdnost in enost sta zdravili v težkih in posebnih časih.

**PRAVA TRDNOST POTREBUJE VOLJO,
PRAVA TRDNOST POTREBUJE INTELIGENCO,
PRAVA TRDNOST POTREBUJE LJUBEZEN.**

SMRT IN OB SMRTNA DOŽIVETJA

TOMISLAV PEHARDA

Zahvaljujoč napredku znanosti in tehnologije je duh sodobnega časa tak, da mislimo, da smo boljši v primerjavi s preteklimi obdobji. Nerazumljivo je, da je sodobni človek kljub svojemu občutku večvrednosti in vsemogočnosti pozabil na smisel svojega življenja. Ker vprašanje o smislu in namenu življenja vedno vključuje tudi vprašanje o smrti in umiranju, postaneta odgovora na ti obe vprašanji neznanki.

Današnji človek, preplavljen z izjemnim tehnološkim napredkom in kopico informacij, ne more odgovoriti na temeljna vprašanja lastnega obstoja in se spretno izmika vprašanju smrti. Vpliv materialističnega pojmovanja je viden tudi v evropskih jezikih, v katerih ni izrazov, ki bi opisovali vsebine onostranstva. Zato danes za opis značilnosti stanja, ki se razlikuje od običajnega, pogosto uporabljamo olepšave, kot sta "spanje" ali "pozaba", ali pa pojme kot je "izničenje zavesti".

Ker smrt ni integrirana v sodobno podobo sveta in je ni mogoče razložiti z znanstvenimi metodami, predstavlja za današnjega človeka konec, ki mu sledita nič in brezno, v katerem obstoječe življenje izgine. Zaradi takšne predstave je smrt za sodobnega človeka, usmerjenega predvsem v uresničitev materialnega obstoja, tabu in vir strahu.

**NERAZUMLJIVO JE, DA JE SODOBNI ČLOVEK
POZABIL NA SMISEL SVOJEGA ŽIVLJENJA.**

**KER VPRAŠANJE O SMISLU IN NAMENU ŽIVLJENJA
VEDNO VKLJUČUJE TUDI VPRAŠANJE O SMRTI IN
UMIRANJU, POSTANETA ODGOVORA NA TI OBE
VPRAŠANJI NEZNANKI.**

Dojemanje smrti skozi zgodovino ni bilo enako današnjemu. V času starodavnih civilizacij, vse do krščanskega srednjega veka, je bil prevladujoči svetovni nazor, iz katerega je izhajalo vse znanje, ta, da fizični, čutilom dostopen svet, ni edini, še manj popoln, in da poleg fizičnega obstajajo tudi nevidnejše ravni obstoja. Smrt je predstavljala prehod med dvema ravnema obstoja in je kot taka imela ceremonialni značaj. Takšna podoba je prek ljudskih običajev delno ohranjena vse do danes.

Sodobna medicina resda želi ponuditi odgovore o umiranju, a se ti nanašajo izključno na zunanjo, vidno in merljivo plat smrti. Smrt vidi kot dogodek, ki ima svoj začetek, določene stopnje in konec. Merilo, ki določa smrt, je nepovratna izguba vitalnih funkcij: prenehanje delovanja srca in dihanja, razširitev zenic, znižanje telesne temperature in prenehanje možganske aktivnosti, kar vodi do nepovratne izgube zavesti.

Ker ima medicina vpogled le v zunanjo plat smrti, nekatere pojave, ki zadevajo njeno notranjost in ki ne ustrezajo sedan- jim modelom, zavrača ali zanika. Med takšne pojave spada tudi stanje klinične smrti, pogovorno imenovano "obsmrtno doživetje" (ang. NDE – near death experience). Čeprav obstaja veliko takih doživetij in osebnih izpovedi, veljajo ta za nevsakdanjo obliko subjektivne izkušnje, ki ni primerna za znanstvene raziskave.

So obsmrtna doživetja res tako subjektivna in ali je sodobna znanost zares tako objektivna, da lahko jasno razloči med tem, kar je subjektivno, in tem, kar je objektivno?

Da bi to lahko razumeli, si bomo ogledali pojav in njegovo strukturo.

OBSMRTNO DOŽIVETJE

Ena od sprejetih razlag tega pojava je, da gre za zavestno zaznavanje dogodkov, ki jih oseba doživlja ob soočenju s smrtjo. Posebej pomembno je poudariti, da je proces prehoda opisan brez omembe prekinitve toka zavesti. Obstoj zavesti in

zmožnosti zaznavanja je v nasprotju s sodobnim razumevan- jem, v skladu s katerim bi morala zavest s smrtjo izginiti.

Avtorji, ki so se ukvarjali s to težavo, navajajo nekaj značilnih okoliščin, v katerih pride do pojava obsmrtnih doživetij: človek, ki za las preživi hudo nesrečo; težka bolezen ali poškodba in okrevanje kljub slabi zdravniški prognozi; oživljanje po postopku reanimacije.

Okoliščine teh dogodkov so sicer različne, izkušnje ljudi, ki so jih doživeli pa so si podobne in imajo veliko podobnih elementov. Dr. Raymond Moody, avtor knjige Življenje po življenju, omenja naslednje najpogostejše elemente, ki jih o svojih obsmrtnih doživetjih navajajo ljudje: gledanje in poslušanje razglasitve lastne smrti; proces umiranja, doživet skozi nenavadne slušne občutke (brenčanje v glavi, zvon- enje, klikanje, bučanje, rožljanje, žvižganje vetra itd.); vlek skozi temen prehod (predor, vodnjak, lijak, vakuum, kanal, dolina, valj, praznina itd.); zunajtelesno bivanje in sposobnost gledanja lastnega fizičnega telesa z določene razdalje; občutek nahajanja v novem telesu, ki je breztežno, prožno, neslišno in nevidno za tiste na zemlji; čutila so izostrena, misli jasnejše

in hitrejši; srečanje z drugimi bitji (znanimi ali neznanimi pokojniki, "duhovni varuhi", "duhovni pomočniki"); srečanje s svetlobnim bitjem, katerega nenavadni videz izžareva ljubezen in toplino v obliki svetlobe; neposredno sporazumevanje v znanem jeziku umirajočega; svetlobno bitje poudarja pomen dveh stvari v življenju: ljubezen do drugih bitij in pridobivanje globljega znanja; panoramski pregled življenja in njegova retrospektiva, v kateri protagonist aktivno sodeluje; občutek obstoja ločnice med zemeljskim in onstranskim življenjem; vrnitev v telo in nadaljevanje življenja je bila odvisna od lastne odločitve.

Dr. Moody je oblikoval "model", sestavljen iz ponavljajočih se skupnih elementov številnih pripovedi. Za vključitev v okvire modela se je moral določiti element pojaviti v več različnih pripovedih, tisti, ki se je pojavil le enkrat pa je bil izključen. Vsaka od zbranih izjav je vsebovala večino elementov modela, nikoli pa vseh. Nekaj elementov se je pojavilo v skoraj vseh doživetjih, vendar dogodek ni bil vedno opisan v istem vrstnem redu.

Opaziti je, da imajo tisti, ki so se "v smrti" zadržali dlje, bogatejši izkušnje, z več elementi hipotetičnega modela. Nekateri pa se po klinični smrti sploh niso več ničesar spomnili. Model nikakor ne opisuje faz, ki si sledijo med umiranjem in po njem.

MOODYJEV MODEL

Človek umira in v trenutku največje telesne šibkosti zasliši svojega zdravnika, kako ga razglasi za mrtvega. Neprijeten hrup, glasno zvonjenje ali brenčanje doseže njegova ušesa, hkrati pa čuti, kako se z veliko hitrostjo premika po dolgem, temnem predoru. Potem nenadoma ugotovi, da je zunaj svojega telesa, a še vedno v okolici, v kateri je bil prej. Lastno telo opazuje z določene razdalje kot opazovalec. Iz tega udobnega položaja opazuje poskuse oživljanja in preide v stanje velike čustvene vznemirjenosti.

Čez nekaj časa si opomore in se nekoliko privadi na nenavadno stanje. Opaža, da ima še vedno "telo" in da se to telo po videzu in sposobnosti nekoliko razlikuje od telesa, ki ga je pravkar zapustil. Kmalu se začne nekaj dogajati. Pozdravit ga pridejo druga bitja, da bi mu pomagala. Prepozna duše sorodnikov in prijateljev, ki so umrli pred njim in ob njem se pojavi "svetlobno bitje" – topel in prijazen duh, poln ljubezni. Brez besed, s spontanim prenosom misli, ga bitje izprašuje in prosi, naj oceni svoje življenje. V pomoč mu s slikami pokaže panoramo najpomembnejših trenutkov njegovega življenja (vse to se zgodi v trenutku). V določenem trenutku začuti, kako se približuje nekakšni oviri ali meji, ki naj bi bila ločnica med zemeljskim in onostranskim življenjem. Ugotavlja, da se mora vrniti, ker še ni prišel čas, da umre, a se sprva noče vrniti, ker je prezaposlen z doživljanjem življenja po smrti. Prevzame ga močan občutek veselja, ljubezni in umirjenosti. Kljub temu se ponovno združi s svojim fizičnim telesom in nadaljuje življenje.

Kasneje poskuša svojo izkušnjo opisati drugim, a naleti na težave. Najprej ne najde besed, ki bi opisale to nezemeljsko doživetje, nato se ljudje norčujejo iz njega, zato o njem preneha pripovedovati. Vendar pa izkušnja bistveno spremeni njegovo življenje, še posebej njegove poglede na smrt in odnos do življenja.

METODOLOŠKE POLEMIKE IN MEJE ZNANSTVENEGA PRISTOPA

Tako kot druge znanosti, mora tudi medicina upoštevati znanstvene metode raziskovanja, empiričnost, natančnost, pozitivizem in objektivnost. Znanstveni proces spoznanja nastane z oblikovanjem osnovnega modela, ki pa ima vedno hipotetično osnovo, kar pomeni, da lahko pozneje spoznana dejstva pokažejo na njegove omejitve.

Poleg tega medicina v svojih razlagah uporablja povprečne vrednosti, povprečja znotraj svojih statističnih parametrov. Tako se, na primer, reanimacija šteje za učinkovito le znotraj petih minut in se po tem običajno prekine, saj naj bi zaradi prenehanja dovajanja kisika v celice že prišlo do nepopravljive poškodbe možganov. Ko ti prenehajo delovati, niti zavest ne deluje več in življenje se konča, saj so za sodobno znanost možgani sedež naše zavesti.

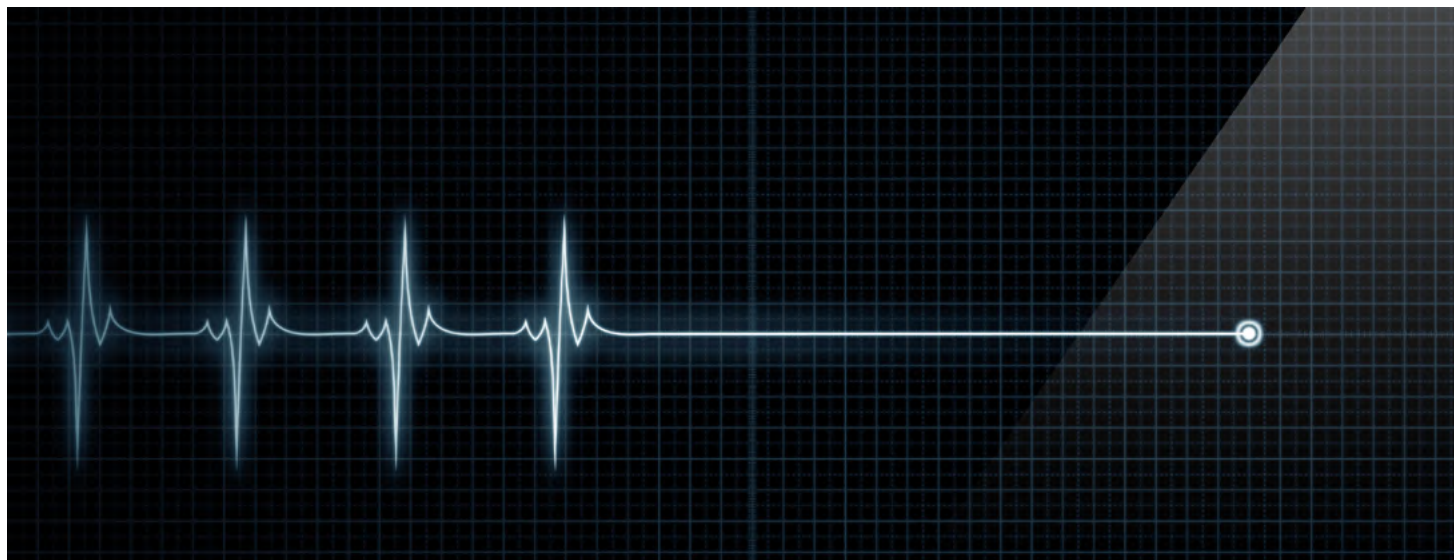
Ker je to povprečje, je pričakovano, da bodo posamezni primeri od njega odstopali. Pričakovani so tudi dvomi znanstvenikov glede izkustev NDE. Pojav je sestavljen iz subjektivnih pripovedi, medtem ko znanost vztraja pri objektivnih dokazih, tako da se pojavlja dvom v resničnost navedenega in celo trditev, da so pripovedi izmišljene. Prav tako pojava ni mogoče raziskovati v nadzorovanih pogojih, z enakimi rezultati. Zaradi take zasnove so znanstvene metode neprimerne za preučevanje pojava NDE.

Kljub temu bi Moodyjev "model", ki izhaja iz celote osebnih doživetij, lahko bil priznan kot "znanstven", saj sledi metodološki logiki. Sporno pa je, da pojav odstopa od obstoječe znanstvene paradigme razumevanja življenja in smrti. Opisana so stanja in doživetja, ki jih ni mogoče eksperimentalno potrditi, objektivno dokazati, hkrati pa za človeka, ki jih je doživel, zagotovo imajo verodostojnost in vrednost. Kako se spoprijeti z dejstvom, da pojav obstaja, čeprav ga sodobna znanost ne sprejema?

Medicina trdi, da zavest ob umiranju ugasne in izgine, posameznikova smrt pa se potrjuje z odsotnostjo možganskih električnih valov. Pojasnjuje "zunanje umiranje", opisno, vidno izgubljanje življenjskih funkcij, a ne zmore razložiti paradoksa, na katerega kaže pojav NDE – povečane dejavnosti zavesti v trenutkih umiranja.

Naprave lahko zaznajo prenehanje dejavnosti možganskih celic, ne pa tudi stanja zavesti. Sodobna znanost meni, da je psihično nadaljevanje biološkega. Smrt doživlja kot biološko umiranje; iz tega sledi, da mora po smrti materialnega izginiti tudi psihično (zavest). Zato je očitno, zakaj znanstveni biologizem ne more razložiti pojava NDE. Ta pojav namreč posega v druga, znanstvenim metodam nedostopna področja.

Kaj se dogaja, ko se kljub fizičnemu umiranju možganov še naprej pojavljajo psihične izkušnje? Kakšna je ta lastnost zavesti, ki še naprej obstaja, ko se izgubi zavest, ki je bila povezana z možganskimi funkcijami?

POVEZAVA S TRADICIONALNIMI IDEJAMI

Zanimanje za posmrtno življenje že od nekdaj zaposluje človeka. Vsaka doba je bogata z zapisi o potovanjih v podzemni svet, ki ga potrjujejo in so vključeni v verskih zapisih, legendah in mitih različnih ljudstev. Podobni vzorci se ponavljajo v zgodbah o Gilgamešu, Eneju, Odiseju, Herakleju, Orfeju, kralju Arturju, Odinu, Hermodorju, Zaratustri, Ozirisu in verskih prerokih ter svetnikih (Elija, Ezekiel, Jeremija, Mojzes, Jona, Danijel ...).

V vizijah mistikov in prerokov srečamo podobne elemente. Doživetja, kot je NDE, so del vsebine ekstatičnih potovanj šamanov, preroških sporočil, mističnih vizij svetih ljudi. Zanimivo pa je, da je bila podobnost izkušenj NDE z mitološkim ali verskim pojmovanjem posmrtnega življenja bolj izjema kot pravilo. Podobnost med njimi je v izkušnji prehoda, ki povzroči bistveno spremembo odnosa do življenja.

OBSMRTNA DOŽIVETJA RODIJO NOV POGLED NA ŽIVLJENJE IN SMRT; OSEBA SE NE BOJI VEČ SMRTI. SMRT DOŽIVLJA KOT PREHOD IZ ENEGA STANJA ZAVESTI V DRUGO.

Po takšni izkušnji oseba ni več "ista", kvalitativno se je spremenila. Doživetja NDE rodijo nov pogled na življenje in smrt; oseba se ne boji več smrti. Smrt doživlja kot prehod iz enega stanja zavesti v drugo. Izkušnja prehoda ima tako iniciacijske značilnosti, saj doživetje stika z onostranstvom predstavlja prenehanje starega in začetek novega načina razumevanja resničnosti (vidne in nevidne dimenzije). Ti iniciacijski elementi so pri NDE spontani, saj se oseba nanje prej ni zavestno pripravila.

ORFEJ IN EVRIDIKA

Obstaja tudi nekaj prekrivanj elementov NDE s sanjanjem, anestezijo, uživanjem hašiša, LSD-ja, halucinogenih drog itd., pri katerih se lahko pojavijo podobne izkušnje, zlasti take z zapuščanjem telesa. To so podobna, a ne enaka stanja zavesti. Od mističnih in preroških vizij se razlikujejo po posledicah, ki sledijo takšni izkušnji. Doživetje NDE namreč kvalitativno spremeni odnos človeka do življenjskih vrednot, medtem ko v podobnih, umetno induciranih stanjih zavesti, ni bistvenih sprememb odnosa do življenja, v primerjavi s prejšnjim.

**OBSMRTNO DOŽIVETJE KVALITATIVNO SPREMENI
ODNOS ČLOVEKA DO ŽIVLJENJSKIH VREDNOT.**

ODPIRANJE NOVIH VPRAŠANJ

Na smrt lahko torej gledamo na dva različna načina: znanstveno, kot prenehanje zavedanja – konec obstoja človeka ali pa tradicionalno, kot preobrazbo obstoja – prehod na drugo raven bivanja.

Kaj nam sam pojav pove in kakšna vprašanja postavlja človeku 21. stoletja?

Obsmrtna doživetja kažejo, da se delovanje zavesti ohrani, neodvisno od izgube biološkega življenja. Izpovedi trdijo, da obstajata občutek jasnejšega zavedanja in dojemanja resničnosti, drugačne od običajne. Zavest je torej še vedno aktivna, njeno izginotje med umiranjem pa le navidezno. Zavest umirajočega je v njegovi notranjosti še vedno prisotna, kar kaže, da se obstoj nadaljuje, začetek umiranja pa dejansko predstavlja prebujanje na novi ravni obstoja.

Pojav NDE ponovno odpira vprašanja o smrti, zavesti in posmrtnem življenju. Znanstvene podobe ne zanika, temveč jo dopolnjuje s subjektivnimi izkušnjami in bogati miselne poti s povezovanjem različnih stališč. Obsmrtna doživetja zato predstavljajo izziv za naše materialistično razumevanje življenja in smrti.

IZPOVEDI TRDIJO, DA OBSTAJATA OBČUTEK JASNEJŠEGA ZAVEDANJA IN DOJEMANJA RESNIČNOSTI, DRUGAČNE OD OBIČAJNE.

ZAVEST JE TOREJ ŠE VEDNO AKTIVNA.

SADEŽ DREVESA BANJAN

Veliki modrec Uddalaka Aruni je imel sina po imenu Svetaketu. Sin se je nekega dne vrnil domov iz šole. Njegov oče je uvidel, da je šolsko znanje nezadostno za to, da bi njegovega sina poučilo o najpomembnejšem, ker učitelji niso imeli navdiha in izkušenj, da bi lahko učence privedli do spoznanja najvišje resnice. Sinu je v želji, da mu približa to resnico, dejal, naj mu prinese rdeči plod z drevesa banyan.

Ko je deček prinesel plod, mu je oče dejal:

– Razpolovi ga.

Sin tako stori.

– Kaj je v njih?

– Nepreštevno število majhnih semen.

– Vzemi zdaj eno seme in ga razpolovi.

Po precejšnjem in potrpežljivem prizadevanju sinu uspe z roko razpoloviti majhno seme.

– Kaj je v znotraj semena?

– Oče, ničesar ni.

– Oh otrok, takšno drevo ne more zrasti iz ničesar!

– Oče, zares ni ničesar.

– To, kar imenuješ nič, je nekaj, česar ne moreš videti z očmi – to je nekaj nevidnega, iz česar zraste to ogromno drevo. To je moč, to je nevidni duh, ki prežema vse, ki je v vsem in iz katerega vse, kar obstaja, izvira. Ta duh je tudi v tebi. To si ti, sin moj!

Zgodba iz Čandogja Upanišade

Tečaj praktične filozofije

NA FILOZOFIJA
KULTURA
NOVA AKROPOLA PROSTOVOLJSTVO

PREDSTAVITVENO SPLETNO PREDAVANJE: TOREK, 19. 1. 2021, OB 18H

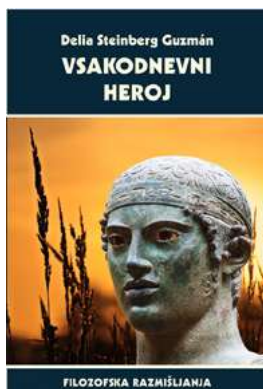
KLIKNI ZA INFORMACIJE IN PRIJAVE

KNJIGE IN REPLIKE V PRODAJI

Knjige in replike lahko kupite v prostorih Nove Akropole.

Lahko jih naročite tudi preko maila na info@akropola.org.

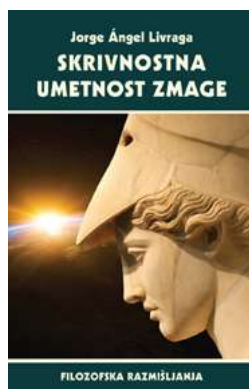
NAŠE KNJIGE

130 x 205 mm
104 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

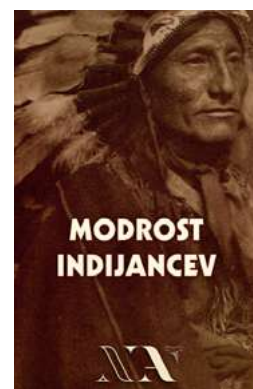
130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

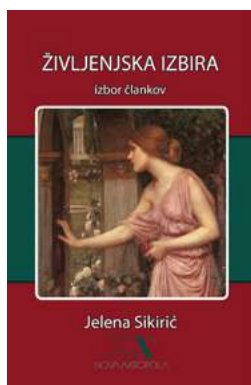
130 x 205 mm
176 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

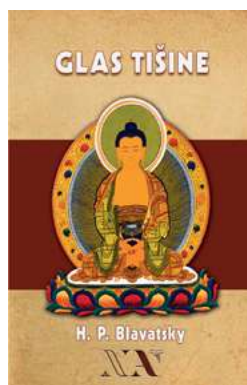
130 x 205 mm
112 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
64 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

130 x 205 mm
159 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 12 €

130 x 205 mm
102 STRANI
TRDA VEZAVA
CENA: 10 €

105 x 148 mm
32 STRANI
MEHKA VEZAVA
CENA: 2 €

ARHEOLOŠKE REPLIKE

Arheološke replike so kopije motivov iz različnih časovnih in kulturnih obdobj in predstavljajo kulturno dediščino človeštva. Vsak posamičen izdelek je izdelan v ateljeju Nove Akropole. Vsaka replika ima tudi simboličen pomen, zato je lahko odlično darilo.

Cenik replik

Grčija in Rim

Slovenija

**NI SMRT TISTO, ČESAR SE MORAMO BATI,
TEMVEČ BI SE MORALI BATI TEGA,
DA NE BI NIKOLI ZAČELI ŽIVETI.**

MARK AVRELIJ

www.akropola.org